

2017-08-25

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2010/124-373
Projekt 9424

Kommunstyrelsen

Ram- och genomförandeavtal med nätägarna i projektet Stockholms Ström

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska ingå föreslaget ram- och genomförandeavtal med Affärsverket svenska kraftnät, Vattenfall Eldistribution AB och Ellevio AB.

Sammanfattning

Nacka kommun har 2010 tecknat intentionsavtal med nätägarna Affärsverket Svenska kraftnät, Vattenfall Eldistribution AB och Ellevio AB om projektet Stockholms Ström. Projektet Stockholms Ström syftar till att förstärka Stockholms elnät och innebär att ca femton mil luftledning ska ersättas av kablar förlagda i mark, tunnlar eller sjö. Genom intentionsavtalet har Nacka kommun förbundit sig att medfinansiera projektet med 128 miljoner kronor. **I föreslaget ram- och genomförandeavtal** föreslås en överenskommelse där medfinansieringsbidraget till nätägarna reduceras till 126 miljoner kronor för att möjliggöra att Nacka kommun medfinansierar markförläggning av Boo Energis parallellgående ledningar.

Projektet bedöms på sikt innebära vinster för Nacka kommun i form av frilagd mark som kan exploateras. Under 2016 har planenheten gjort en bedömning av exploaterbar mark längs befintlig kraftledningsgata och utifrån platsernas förutsättningar identifierat fem platser där möjligheterna till bostadsbyggnation ska utredas i en planprocess. Förväntade intäkter för dessa markförsäljningar uppgår till cirka 186 miljoner kronor, inberäknat plan- och exploateringskostnader.

Bakgrund

Affärsverket Svenska kraftnät fick 2004 i uppdrag av regeringen att utreda utformningen av det framtida kraftledningsnätet i Stockholmsregionen. Uppdraget angav att det framtida elnätet långsiktigt ska säkra regionens elförsörjning. I en delrapport till regeringen 2005 redovisade Svenska Kraftnät ett förslag till hur ett sådant framtida stam- och regionnät

inom regionen skulle kunna utformas. Slutrapporten lämnades 2008. Utredningen och de däri föreslagna projekten har benämnts Stockholms Ström.

Den av Stockholm Ström föreslagna utbyggnaden/omstruktureringen av stam- och regionnätet för elförsörjningen i Storstockholm berör markägare som kommunerna Botkyrka, Danderyd, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Stockholm, Sundbyberg och Täby samt ett antal företag och privatpersoner. Nätägarna Affärsverket svenska kraftnät, Vattenfall Eldistribution AB och Ellevio AB (f.d. Fortum Distribution AB) har tecknat intentionsavtal med ett tiotal markägare i Stockholmsområdet avseende en ombyggnad av stam- och regionnäten i regionen, varav Nacka kommun utgör en av kommunerna.

Kommunfullmäktige fattade den 19 april 2010 (§72) beslut om att ingå intentionsavtal mellan nätägarna och Kommunen, se **bilaga 2**. Genom intentionsavtalet åtog sig Kommunen, å ena sidan, att bidra till finansieringen av ombyggnaden av elnäten inom ramen för projektet Stockholms ström, medan Nätägarna, å andra sidan, åtog sig att genomföra vissa förändringar i elnäten inom Kommunen för att på så sätt frigöra mark. Kommunens medfinansieringsbidrag motsvarade 100 miljoner kronor vid intentionsavtalets tecknande (räknas upp från 2008) och skulle enligt intentionsavtalet räknas upp till och med 2013. Medfinansiering skulle därmed maximalt motsvara 128 miljoner kronor.

Sedan intentionsavtalet ingicks har en koncessionsansökan skickats in till Energimarknadsinspektionen som avvisade ansökan på grund av för snäv samrådskrets. Vattenfall överklagade avvisningen och Mark- och miljööverdomstolen har återremitterat koncessionsansökan till Energimarknadsinspektionen för handläggning. Energimarknadsinspektionen meddelade nätkoncession den 13 juni 2017 och intentionsavtalet föreslås nu följas upp med föreslaget ram- och genomförandeavtal som reglerar planerade nätåtgärder mer detaljerat.

Längs delar av ledningssträckan äger Boo Energi ledningar som går parallellt med Vattenfall Eldistribution AB:s ledningar. Boo Energi har inget egenintresse av att markförlägga dessa luftledningar. För att frilägga marken och möjliggöra exploatering behöver även dessa ledningar markförläggas. Nätägarna i Stockholms Ström har gått med på en reduktion av kommunens medfinansiering till nätägarna, i syfte att möjliggöra kommunens medfinansiering av Boo Energis ledningar, se **bilaga 3**.

Ärendet

Föreslaget ram- och genomförandeavtal avser de ledningsarbeten inom projektet Stockholms Ström som Nacka kommun berörs av. Dessa utgörs av tre nya ledningssträckningar och tre kraftsystemsberoende avvecklingar av luftledningar. De sistnämnda kan inte påbörjas förrän de nya ledningarna har byggts ut och först då kommer kommunal mark att friläggas.

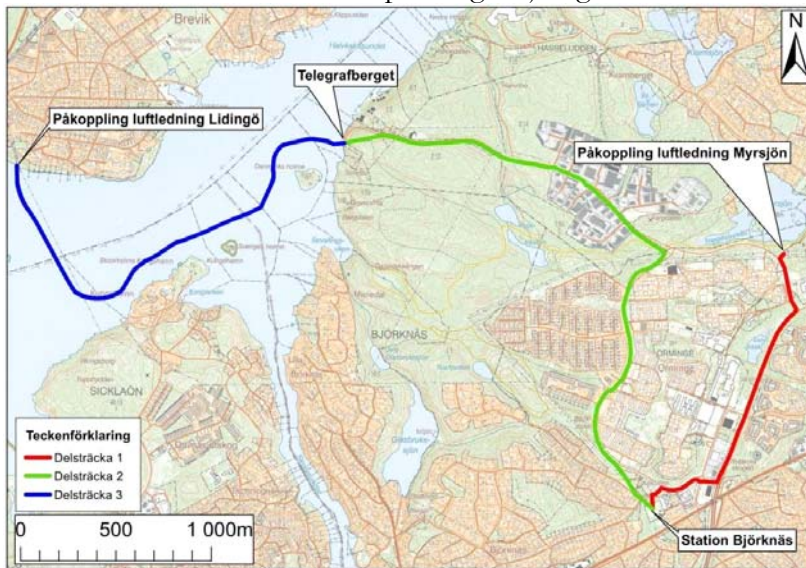
Nya ledningar:

Ny 130 kV markkabel Björknäs Transformatorstation – Myrsjöskolan.

Ny 130 kV markkabel Telegrafberget – Björknäs transformatorstation.

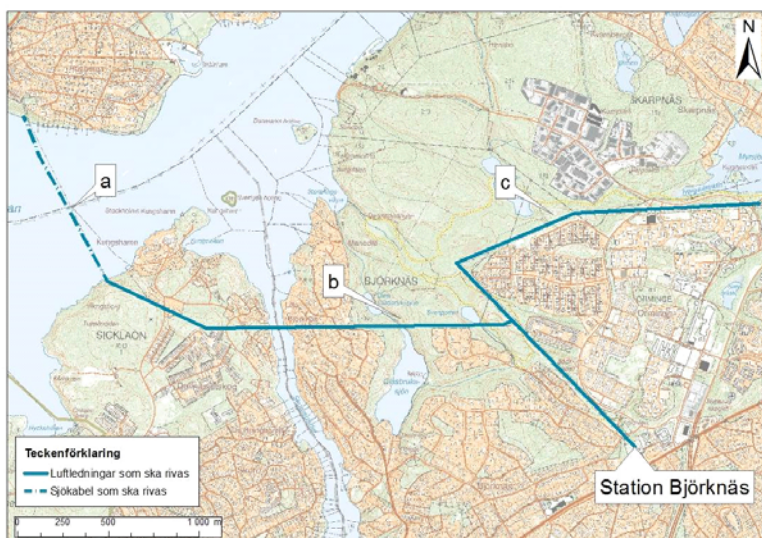
Ny 130 kV sjökabel Högberga (Lidingö) – Telegrafberget.

Efter det att Intentionsavtalet ingåtts 2010 har beslut tagits om att Vattenfalls regionnät för 70 kV i Stockholmsområdet på sikt bör byggas om till ett 130 kV nät. Ovan nämnda kablar byggs därför för en driftspänning på 130 kV, även om de inledningsvis kommer att tas i drift med 70 kV intill dess att spänningshöjning i Stockholmsområdet sker.

Avveckling av ledningar

- 70 kV sjökabel Högberga (Lidingö) – Kungshamn (ca 1,1 km).
- 70 kV luftledningen Kungshamn – Björknäs transformatorstation (ca 3,2 km).
- De parallella 70 kV luftledningarna Björknäs transformatorstation – Krokhöjden – Myrsjöskolan (ca 3,2 km).

Längs delar av dessa ledningar går även parallella ledningar tillhörandes Boo Energi. Dessa planeras att samförläggas i samband med markförläggningen av de ledningar som tillhör Vattenfall Eldistribution AB. Utöver det ram- och genomförandeavtal som Kommunfullmäktige föreslås teckna med nätägarna i Stockholms Ström föreslås därför att separata avtal med Vattenfall Eldistribution AB samt Boo Energi tas fram.

Boo Energis ledningar som behöver markförläggas.

Föreslaget ram- och genomförandeavtal med Vattenfall Eldistribution AB

Ett förslag på ram- och genomförandeavtal har tagits fram i samråd med Vattenfall Eldistribution AB och utgår från ingånget intentionsavtal från 2010.

Föreslaget ram- och genomförandeavtal innebär i huvudsak att:

- Nätägarna förbinder sig att genomföra sina respektive delar i huvudsak enligt den genomförandeplan som redovisas i **bilaga 1 till avtalet**, under förutsättning att samtliga erforderliga tillstånd erhålls samt att alla parter medverkar till att genomföra och förverkliga projektet i enlighet med avtalet. (se §1)
- Nacka kommun förbinder sig att medfinansiera projektet med 126 miljoner kronor som utbetalas senast när alla ledningsgator frilagts enligt genomförandeplan i **bilaga 1 till avtalet**. Beloppet är reducerat från 128 miljoner kronor för att möjliggöra medfinansiering av markförläggning av Boo Energis 20 kV-luftledning som är parallellgående med Vattenfalls luftledning. Medfinansieringen är oberoende av Nacka kommuns exploatering av den frilagda marken. (se §2)
- Nacka kommun har utöver vad som stadgas i intentionsavtalet och föreslaget ram- och genomförandeavtal inte något kostnadsansvar för projektet. (se §5)

- Kommunen och nätägarna ska verka för att ombyggnaden av elnätet inom Nacka kommun genomförs på ett så effektivt och smidigt sätt som möjligt i enlighet med överenskomna tidplaner i **bilaga 4 till avtalet**. (se §7)
- Om ombyggnaden av elnäten helt eller delvis inte kan genomföras och mark därmed inte kan friläggas ska Svenska Kraftnät återbetala redan erhållet förskott av finansieringsbidraget från Nacka kommun, förutsatt att detta inte beror på omständigheter utanför nätägarnas kontroll. (se §8)
- Kommunal mark som behövs för nya ledningar och tillhörande anläggningar ska upplåtas med ledningsrätt. Markupplåtelsen ska utgå från villkoren i den markupplåtelseavtalsmall som redovisas i **bilaga 3 till avtalet**. Mark som behövs för arbets- och etableringsyta under projektet ska upplåtas med nyttjanderättsavtal som baseras på Nacka kommuns principer. (se §3)
- Nätägarna och Nacka kommun ska kostnadsfritt tillhandahålla varandra kartor. (se §4)
- Närmare detaljer kring projektets genomförande regleras vid behov i separata avtal. (se §6)

Ekonomiska konsekvenser

Nacka kommun har genom tidigare tecknat intentionsavtal förbundet sig till att medfinansiera projektet Stockholm Ström med maximalt 128 miljoner kronor. **Föreslaget ram- och genomförandeavtal** innebär en överenskommelse att beloppet ska reduceras till 126 miljoner kronor för att möjliggöra att Nacka kommun medfinansierar markförläggning av Boo Energis parallellgående ledningar. Beloppet ska betalas ut som ett engångsbelopp senast när alla ovan beskrivna ledningssträckor är frilagda.

För att finansiera de kostnader som medfinansiering av projektet innebär för Nacka kommun föreslås exploatering av mark som friläggs genom projektet Stockholms Ström.

Under 2016 har planenheten gjort en bedömning av exploaterbar mark längs befintlig kraftledningsgata och utifrån platsernas förutsättningar identifierat fem platser där möjligheterna till bostadsbyggnation ska utredas i en planprocess. Planenheten har utgått ifrån platsspecifika förutsättningar såsom topografi och anpassning till kringliggande stads- och landskapsbild och gjort en uppskattning kring antalet bostäder som kan vara lämpliga att tillskapa vid markförläggning av kraftledningen. Dessa går under arbetsnamnen: Område 4, Område 18-19, Område 21 och Område 22 (se bild nedan). Två av dessa fem områden (området 21 och område 22) ligger i närheten av befintliga bostadsrättsföreningar som visat intresse för att utveckla sina fastigheter i samband med en sådan detaljplaneläggning.

Övergripande bild över exploiterbara områden längs kraftledningsgatan. Område 3 utgår.

Föreslagna områden för detaljplanläggning (gulmarkerade ytor):

Område 4 Skurusundsvägen, Kungsborgsbacken. Område 18-19 Väster om Ormingeringen.

Område 21 Norr om Valvägen.

Område 22 Söder om Skarpövägen.

Förväntade intäkter för dessa markförsäljningar uppgår till cirka 186 miljoner kronor, inberäknat plan- och exploateringskostnader. Förutsatt att Start-PM för dessa kan tas i början av 2018 förväntas intäkterna för försäljning inbetalas efter att detaljplanerna vunnit laga kraft, i början av 2020. Nacka kommun kan behöva betala ut medfinansieringsbeloppet innan intäkterna inbetalas, då kraftledningsgatorna väntas friläggas under 2019.

För att kunna frilägga marken och möjliggöra exploatering behöver även Boo Energis ledningar markförläggas. Förhandling med Boo Energi pågår och ett separat avtal med Boo Energi och Vattenfall kommer att tas fram. Nacka kommun kommer behöva göra åtaganden i form av en medfinansiering av markförläggningen av Boo Energis ledningar. Dessa kostnader bedöms inte överstiga projektets väntade vinst.

Projektets ekonomi bedöms vara i balans samt eventuellt generera ett överskott.

Konsekvenser för barn

Då förslaget till beslut innebär åtagande för Nacka kommun som bidrar till genomförandet av projektet Stockholms Ström kommer beslutet få konsekvenser för barn. Bedömningen är att barn kommer att påverkas positivt av beslutet. Ombyggnaden av ledningarna kommer under byggtiden att orsaka tidsbegränsade störningar berörda delar av Nacka kommuns befolkning, men på lång sikt förväntas projektet Stockholms Ström att bidra till en säkrad elutbyggnad och ett förbättrat elnät i hela Stockholmsregionen som syftar till att förenkla barn och vuxnas vardag. Vattenfall har anpassat ledningssträckorna för att minimera magnetfältsnivån från markkablarna vid skolor, förskolor eller annan liknande verksamhet längs vald ledningssträckning. I beredningen av ärendet har dock inte barn fått möjlighet att uttrycka sina åsikter om förslaget till beslut, då det inte funnits utrymme till detta.

Bedömningen är att barns bästa har beaktats i beredningen i ärendet då projektet Stockholms Ström kommer att främja barns välbefinnande.

Bilagor

- Bilaga 1: Föreslaget Ram- och genomförandeavtal med Nätägarna Stockholms ström inklusive följande bilagor till avtalet:
 - Bilaga 1: Genomförandeplan för Stockholms Ström inom Nacka kommun
 - Bilaga 2.1 Karta över befintligt nät inom Nacka kommun med utmärkta stolpar
 - Bilaga 2.2: Stolptabell
 - Bilaga 3: Markupplåtelseavtal mall 2016
 - Bilaga 4: Preliminär tidplan för genomförande av kalibrering i Nacka
- Bilaga 2: Intensionsavtal med nätägarna i Stockholms Ström från 2010.
- Bilaga 3: Överenskommelse om reducerad medfinansiering 2014.

Jan Eriksson
Projektchef

Ulf Crichton
Exploateringschef